Gemeente Geertruidenberg

Raadsvoorstel

Zaaknummer : 20251022136029

Aan	: Raad van Geertruidenberg
Raadsvergadering	: 18 december 2025
Agendanummer	:
Onderwerp	: Toestemming treffen gemeenschappelijke regeling Regio De Baronie
Portefeuillehouder	: M. van Toorenburg

Voorstel

1. Kennis te nemen van het overzicht van de ingebrachte zienswijzen en de voorgestelde wijze van afhandeling, zoals opgenomen in bijlage 4;
2. Toestemming te verlenen aan het college tot het treffen van een gemeenschappelijke regeling, genaamde ‘gemeenschappelijke regeling Regio De Baronie’, overeenkomstig het voorstel zoals opgenomen in bijlage 2;
3. Kennis te nemen van de Toelichting op de gemeenschappelijke regeling Regio De Baronie, zoals opgenomen in bijlage 3.

Samenvatting

De ontwerp gemeenschappelijke regeling Regio De Baronie is in september/oktober voorgelegd aan de colleges en de raden in het kader van de zienswijzeprocedure. Nu wordt de gemeenschappelijke regeling Regio De Baronie opnieuw voorgelegd aan het college en de raad om toestemming te verkrijgen voor het treffen van de gemeenschappelijke regeling. Na het besluit van de raad om het college toestemming te verlenen tot het treffen van de gemeenschappelijke regeling Regio De Baronie, mag het college definitief besluiten tot het treffen van deze gemeenschappelijke regeling.

Inleiding

Van samenwerkingsafspraken naar gemeenschappelijke regeling

De Baronie is een krachtige regio die door samenwerking aantrekkelijk en relevant wil zijn en blijven. De samenwerking tussen de tien gemeenten is eind vorig jaar na besluitvorming door de colleges formeel gestart. Dit jaar zijn we aan de slag gegaan om de samenwerking tussen de gemeenten verder vorm te geven door middel van een gemeenschappelijke regeling en door deze inhoud te geven aan de hand van een kernagenda. U bent als gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om op beide documenten een zienswijze uit te brengen. Dit voorstel richt zich op de governancestructuur, dus de gemeenschappelijke regeling.

Gevolgd proces

Medio dit jaar hebben wij u een ontwerp van deze gemeenschappelijke regeling voorgelegd waarop u een zienswijze bij ons college kon indienen. Alle ingebrachte zienswijzen vanuit de tien gemeenten zijn besproken en gewogen door de Bestuurlijke Regiegroep Baroniesamenwerking en hebben geleid tot aanpassingen op enkele onderdelen van de gemeenschappelijke regeling en de toelichting in de versies zoals we die nu aan u voorleggen. Verderop wordt hier nader op ingegaan. Ook nu vinden wij het nog steeds belangrijk de raad zo goed mogelijk te informeren over de betekenis van deze regeling. Daartoe worden achtereenvolgens de achtergrond van de regeling, de relatie tot andere samenwerkingsverbanden, de kenmerken van de regeling, de verwerking van de ingebrachte zienswijzen en uw rol bij het verdere besluitvormingsproces beschreven.

1. *Achtergrond van de regeling*
    a. *De regio*

    De gemeenten Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Moerdijk, Oosterhout en Zundert zijn samen als ‘de Baronie’ een uniek mozaïek en een krachtige regio die door samenwerking aantrekkelijk en relevant wil zijn en blijven. Samen vormen zij een ‘Daily Urban System’. Dit wil zeggen dat het een netwerk van steden en dorpen is waarbinnen de belangrijkste bewegingen van haar inwoners plaatsvinden. Het is het gebied waar men woont, werkt, recreëert en voorzieningen benut. Iedere gemeente heeft hierin zijn eigen unieke kwaliteit.

    Met de Baronie hebben we een krachtige regio, een regio die fungeert als een goed verbonden netwerk van steden en dorpen. Om die kracht optimaal te bundelen en te

benutten, is het nodig de samenwerking verder te versterken. Zo halen we het beste uit onze regio. Of het nu gaat om wonen, bereikbaarheid, duurzaamheid of veiligheid: we moeten elkaars sterke punten benutten en regionale opgaven gezamenlijk aanpakken. Samen kunnen we ervoor zorgen dat onze inwoners met plezier (kunnen blijven) wonen, werken en recreëren, dat onze economie duurzaam kan groeien en dat bezoekers hier graag komen. Door daarin bewuster samen te werken, kunnen we beter inspelen op de dagelijkse behoeften, wensen en onzekerheden van onze inwoners. Bijvoorbeeld als het gaat om (ov-)bereikbaarheid, werkgelegenheid, zorg en voorzieningen.

b. Samen met uitvoeringskracht werken aan de grote maatschappelijke opgaven
Maatschappelijke opgaven worden steeds complexer en grensoverschrijdender. Daarmee groeit de noodzaak voor samenwerking tussen onze gemeenten. Dat heeft deels te maken met de schaalvoordelen die samenwerking in organisatorisch opzicht biedt. Maar het komt ook omdat deze uitdagingen zich niet beperken tot één gemeente of een klein deel van de regio. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de huisvesting van Oekraïense ontheemden of van andere doelgroepen, die we al in regionaal verband oppakken en in onderlinge afstemming doen. Door samen te werken, kunnen we onze uitvoeringskracht vergroten en beter inspelen op de behoeften van onze inwoners, ondernemers en bezoekers.

c. Samen met andere partijen
Een andere belangrijke ontwikkeling is dat onze maatschappelijke partners zichzelf ook steeds meer op regionale schaal gaan organiseren en over gemeentegrenzen heen met elkaar gaan samenwerken. Want ook daar leeft het besef dat de grote maatschappelijke opgaven zich niet houden aan de grenzen die in bestuurlijk Nederland zijn getrokken. De aanpak van deze opgaven vraagt ook steeds meer om samenwerking - op regionaal niveau - tussen ons als gemeenten en andere partijen (maatschappelijke partners, bedrijven, instellingen voor zorg, welzijn en onderwijs). Regionale en bovenregionale samenwerking biedt ons ook de kans een sterkere positie in te nemen in het gesprek met de provincie en het Rijk. Op die manier kunnen we meer invloed uitoefenen op de besluitvorming die ons raakt in Den Bosch en in Den Haag.

2. Relatie tot andere samenwerkingsverbanden
In de gesprekken over samenwerking in de Baronie komt steeds de vraag naar voren hoe Regio De Baronie gezien moet worden tot andere samenwerkingsverbanden. Hieronder wordt daar nader op ingegaan.

a. Relatie tot Stedelijke Regio Breda-Tilburg
De Stedelijke Regio Breda-Tilburg (verder: SRBT) is een samenwerkingsverband van de negentien gemeenten van De Baronie en Hart van Brabant, vier waterschappen, de provincie Noord-Brabant en het Rijk. Regio De Baronie en regio Hart van Brabant werken daarin samen omdat het ons verder helpt, we elkaar nodig hebben en elkaar kunnen versterken. Door vanuit de eigen kwaliteiten, expertise en karakter samen op te trekken kunnen genoemde thema’s beter, zorgvuldig en in samenhang worden opgepakt. Voor de ontwikkeling van de stedelijke regio met een goede balans tussen groei van economie, wonen en mobiliteit, het versterken van de leefkwaliteit en het groen-blauwe karakter van deze regio. Hierbij komen thema’s aan de orde die veelal de gemeentegrenzen overstijgen: woningbouw, werklocaties, wateropgave, natuurontwikkeling, verduurzaming, de mobiliteitstransitie en het landelijk gebied.

b. Relatie tot Regio West-Brabant
Regio West-Brabant (verder: RWB) is met het vaststellen van de Strategische Agenda 2024-2028 inhoudelijk een nieuwe koers ingeslagen. Daarnaast is het samenwerkingslandschap met de vorming van de Baroniesamenwerking en de stedelijke regio’s Stedelijke Regio West-Brabant en SRBT veranderd. Deze ontwikkelingen zijn van invloed op het takenpakket van RWB. De samenwerking rondom de thema's Mobiliteit en Ruimte is grotendeels beëindigd omdat de stedelijke regio’s daarvoor de meest aangewezen overlegtafels zijn geworden. Over enkele resterende onderwerpen lopen gesprekken. Een bestuurlijke begeleidingsgroep heeft zich afgelopen maanden gebogen over de gewenste governancestructuur van ‘RWB-nieuwe stijl’. De ideeën die daaruit voortkwamen zijn verder ontwikkeld tot een voorstel waarover eind oktober dan wel begin november het algemeen bestuur van RWB een principebesluit neemt.

3. *Kenmerken van de regeling*
    a. *Geen overdracht van collegebevoegdheden*
    De definitieve regeling zoals deze nu voor u ligt betreft een collegeregeling waarin geen bevoegdheden worden overgedragen. Eerder is gesproken over een ‘lichte’ gemeenschappelijke regeling. Deze term kan op tweeërlei manieren worden uitgelegd, een ‘lichte’ regeling in juridische zin of in inhoudelijke zin. Een regeling met openbaar lichaam is in principe de zwaarste vorm van een gemeenschappelijke regeling omdat de regeling daarmee rechtspersoonlijkheid verkrijgt. Daardoor is het mogelijk dat de gemeenschappelijke regeling bijvoorbeeld personeel kan aanstellen en voor allerlei andere zaken overeenkomsten kan sluiten. Dit kan de continuïteit van de samenwerking waarborgen.

    b. *Ook geen overdracht van raadsbevoegdheden*
    Een tweede belangrijk kenmerk van de regeling is dat de raden geen bevoegdheden op grond van wet- en regelgeving overdragen aan de gemeenschappelijke regeling. Daarom is er ook geen aanleiding om de raden de gemeenschappelijke regeling mede te laten treffen. De gemeenschappelijke regeling regelt slechts het toekennen van een overleg- en adviesfunctie aan met name de diverse portefeuillehoudersoverleggen. In die zin is er dan ook sprake van een gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam in een zo licht mogelijke vorm. Dit betekent dat het nog steeds aan de afzonderlijke colleges van de deelnemende gemeenten (of de raad waar er sprake is van raadsbevoegdheden) is om te besluiten over de deelname aan projecten voor regionale samenwerking.

    c. *Financiële middelen*
    Verder is de regeling tot stand gekomen met de volgende gedachten: De Baronie is van ons allemaal. Zo gaat de betrokkenheid van gemeenteraden verder dan enkel informeren en krijgt de gemeenteraad een actieve rol op het proces om te komen tot een kernagenda. Financieel gezien dient de bijdrage per inwoner benut te worden om de samenwerking in stand te houden. Hiervan wordt bijvoorbeeld het Baroniebureau betaald en worden regiodagen georganiseerd. De programma’s en activiteiten van de verschillende coalities dienen zelf middelen te regelen.

    Een uitgebreidere beschrijving van de regeling en de verschillende artikelen is terug te vinden in de toelichting op de regeling.

4. *Verwerking van de ingebrachte zienswijzen*
    Eerder gaven we al aan dat de raden van alle deelnemende gemeenten de mogelijkheid hadden om een zienswijze over de ontwerpregeling uit te brengen bij hun eigen college. De ingebrachte zienswijzen kwamen grotendeels overeen. Een overzicht van alle zienswijzen vindt u in bijlage 3. Daarin wordt tevens aangegeven hoe deze zienswijzen zijn verwerkt in de definitieve regeling of welke andere manier daaraan opvolging wordt gegeven. Hieronder beschrijven we de aanpassingen op hoofdlijnen.

    a. *Aanpassingen aan regeling en toelichting*
    We hebben het verzoek om de eerste keer al na twee jaar tot een evaluatie van de werkwijze en het functioneren van de gemeenschappelijke regeling over te gaan, verwerkt door een wijziging van artikel 31 van de regeling.
    Daarnaast is artikel 8 van de toelichting gewijzigd en aangevuld ter verduidelijking hoe besluitvorming wordt vormgegeven. Tot slot hebben we de toelichting op artikel 11 verduidelijkt als het gaat over de procedure voor een tussentijdse aanpassing van de kernagenda en in de toelichting op artikel 13 is nadrukkelijk aangegeven dat boven op de actieve informatieverstrekking altijd informatie kan worden opgevraagd.

    b. *Gemeenschappelijke adviescommissie*
    De wens om een gemeenschappelijke adviescommissie voor de regeling in het leven te roepen, is opgevat als een verzoek aan het toekomstige algemeen bestuur van de regeling om hiertoe over te gaan. Dat is het bevoegde orgaan om bij unanimiteit van de raden een dergelijk gremium in te stellen. Wij gaan ervan uit dat dit tijdens de eerste bestuursvergadering gebeurt. Net als dat dan het algemeen bestuur het besluit neemt om uiterlijk 1 juli 2026 een voorstel over de bevoegdheden, taken en werkwijze conform artikel 24a lid 2 voor wensen en bedenkingen aan de raden voor te leggen.

c. *Dubbelingen met andere samenwerkingsverbanden*
De oproep van de raad om dubbelingen met andere samenwerkingsverbanden te voorkomen en te zorgen dat er anderzijds geen samenwerkingsopgaven blijven liggen, onderschrijven wij. Zoals bekend vinden binnen RWB al langere tijd gesprekken plaats over de toekomstige rol en takenpakket van deze organisatie. Op 3 november zal het algemeen bestuur van RWB hierover een principebesluit nemen. Vervolgens kunnen concrete stappen worden gezet om tot een afgebakend pakket van uitvoeringstaken te komen en tot doorontwikkeling van het strategische deel van de organisatie met REWIN B.V. over te gaan. Afgesproken is dat RWB hierover ook de raden zal informeren.
Vanuit Baronieverband blijven we tevens oog houden voor mogelijke andere dubbelingen zoals ten aanzien van de Regionale Energie Strategie West-Brabant. Op dit moment is geen sprake van dubbelingen, aangezien de RES/RPE niet is opgenomen in de Kernagenda.

5. *Rol van de raden*
We gaven al aan dat we gezamenlijk werken aan een leefbare en veerkrachtige regio voor iedereen. Dit alles draagt bij aan een relevante en aantrekkelijke regio. We streven – zowel regionaal als bovenregionaal – naar niet meer maar naar betere en efficiëntere vergaderstructuren. En naar meer en betere betrokkenheid van de gemeenteraden. Want we vinden het belangrijk dat ook de raden van de tien gemeenten zich betrokken gaan voelen bij deze samenwerking en de mogelijkheden hebben om invloed uit te oefenen. De manier waarop dat vorm krijgt, is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. Alle raden hebben zich uitgesproken voor het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie die de raden gaat ondersteunen met hun betrokkenheid bij deze gemeenschappelijke regeling. Hierboven gaven we al aan dat we er zorg voor zullen dragen dat het algemeen bestuur tot de instelling van deze commissie zal overgaan zodra de gemeenschappelijke regeling in werking treedt.

Bijdrage aan maatschappelijke opgave / strategische doelstelling / beoogd (maatschappelijk) effect
Door het verlenen van toestemming door uw raad, kan het college een definitief besluit nemen tot het treffen van de gemeenschappelijke regeling. Daarmee wordt de samenwerking in Baronieverband verder geformaliseerd.

Argumenten
1.1 Pas na toestemming van de raad kan een definitief besluit worden genomen
De Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt in artikel 1 lid 4 dat een college pas een besluit tot het treffen van een regeling kan nemen nadat het hiervoor toestemming heeft gekregen van de raad. Daarom neemt het college eerst een principebesluit en vraagt vervolgens toestemming aan de raad.

1.2 De gemeenschappelijke regeling is een logisch vervolg op de besluitvorming van december 2024
In de besluitvorming vorig jaar is 2025 betiteld als start- en overgangsjaar wat tot onder andere een gemeenschappelijke regeling moet leiden. Om tot deze gemeenschappelijke regeling te komen zijn afgelopen maanden zowel ambtelijk en bestuurlijk consultatierondes geweest. Daarnaast zijn ook de gemeenteraden bij het proces betrokken tijdens een drietal regionale radenbijeenkomsten. De opgehaalde input is verwerkt in de bijgevoegde definitieve gemeenschappelijke regeling en de toelichting daarop.

1.3 De gemeenschappelijke regeling borgt democratische legitimiteit van de samenwerking
In de gemeenschappelijke regeling zijn verantwoordelijkheden, bevoegdheden en financiering vastgelegd. Zo is het voor eenieder inzichtelijk wat de samenwerking inhoudt. De gemeenschappelijke regeling geeft gemeenteraden de gelegenheid om een zienswijze uit te brengen op de kernagenda. Voor de ontwerpbegroting is dat wettelijk geregeld. Ook de door uw raad vastgestelde Nota verbonden partijen en overige samenwerking West-Brabant is op deze gemeenschappelijke regeling van toepassing.

1.4 De gemeenschappelijke regeling vergroot de continuïteit van de samenwerking
De gekozen vorm met openbaar lichaam betekent dat het openbaar lichaam over rechtspersoonlijkheid beschikt. Dit biedt bijvoorbeeld de mogelijkheid om medewerkers in dienst te nemen. Hierdoor is er capaciteit om processen rondom bijvoorbeeld de Baroniedagen en overlegplatformen te borgen wat de samenwerking ten goede komt.

1.5 De gemeenschappelijke regeling maakt dat Regio De Baronie dezelfde samenwerkingsvorm heeft als Regio Hart van Brabant
Hiermee is De Baronie zichtbaar op gelijke hoogte met Hart van Brabant wat bevorderlijk werkt in het samenwerkingsverband Stedelijke Regio Breda-Tilburg. De deelnemende gemeenten van beide gemeenschappelijke regelingen maken daarvan deel uit.

1.6 Er is tegemoet gekomen aan de zienswijzen op de ontwerpregeling
Op grond van artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen had het college de verplichting om de raad in de gelegenheid te stellen om een zienswijze uit te brengen over de ontwerp gemeenschappelijke regeling. De raad heeft daar, evenals de andere raden in de Baronie, gebruik van gemaakt. We hebben in dit voorstel aangegeven hoe daarmee is omgegaan en concluderen dat aan deze opmerkingen zodanig tegemoet is gekomen, dat dit geen belemmering behoeft te zijn voor het verlenen van toestemming door uw raad. De raad kan toestemming onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Kanttekeningen
Niet van toepassing.

Bevoegdheid gemeenteraad
Artikel 1 lid 4 van de Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt dat voordat colleges een regeling treffen om een of meer bepaalde belangen van de gemeenten te behartigen, de raden hiervoor toestemming moeten geven. De raad kan toestemming onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Financiën
Er zijn aan dit voorstel geen directe financiële gevolgen verbonden. Uiteraard zijn er wel consequenties verbonden aan het daadwerkelijk treffen van de gemeenschappelijke regeling. In de gemeentelijke begroting voor 2026 is daarmee rekening gehouden.

Communicatie
Er is geen noodzaak om in verband met dit voorstel communicatie-activiteiten te ontplooien.

Uitvoering
Nadat uw raad toestemming heeft verleend, zal het college een definitief besluit tot het treffen van de regeling nemen. Dat besluit moet op grond van de Algemene wet bestuursrecht bekend worden gemaakt. Zodra alle colleges een besluit hebben genomen, moet de gemeente Breda de regeling zelf publiceren in haar Gemeenteblad. De dag daarna is de gemeenschappelijke regeling dan in werking getreden.

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief van Bestuurlijke Regiegroep Baroniesamenwerking;
2. Gemeenschappelijke Regeling Regio De Baronie;
3. Toelichting Gemeenschappelijke Regeling Regio De Baronie;
4. Overzicht zienswijzen raden op ontwerp gemeenschappelijke regeling Regio De Baronie en voorgestelde afhandeling.

Een ontwerpbesluit bieden wij u hierbij vaststelling aan.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Geertruidenberg,

de secretaris,	de burgemeester,
N. Bovenhorst	M. van Toorenburg

De raad van de gemeente Geertruidenberg;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Geertruidenberg en kennis genomen te hebben van het overzicht van de ingebrachte zienswijzen en de voorgestelde wijze van afhandeling (zoals opgenomen in bijlage 4) en de toelichting op de gemeenschappelijke regeling Regio De Baronie (zoals opgenomen in bijlage 3).

Gelet op de betreffende bepalingen in de Gemeentewet en de Wet gemeenschappelijke regelingen:

Besluit:
De raad besluit:

1. Toestemming te verlenen aan het college tot het treffen van een gemeenschappelijke regeling, genaamde ‘gemeenschappelijke regeling Regio De Baronie’, overeenkomstig het voorstel zoals opgenomen in bijlage 2.

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering van 18 december 2025,

Geertruidenberg,

de raad voornoemd,

de griffier, de voorzitter,

G. Brunsveld M. van Toorenburg